

Hrvatske knjižnice u Australiji

izvještaj

Opis projekta

Na temelju istraživanja unutar niza jednogodišnjih institucijskih projekata *Hrvatski iseljenički tisak* pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ukazala se potreba detaljnijeg istraživanja hrvatskih knjižnica u Australiji. Broj takvih knjižnica nije zanemariv. Ponekad su to manje zbirke, a ponekad velike i sveobuhvatne. Neke su pri hrvatskim udrugama, pri Hrvatskim katoličkim centrima, na sveučilištima, a postoje i vrijedne privatne zbirke koje nisu dostupne javnosti. Stoga je 2025. godine osmišljen projekt *Hrvatske knjižnice u Australiji* kojem je cilj istražiti dio tih zbirki, a projekt će moći poslužiti kao predložak za buduća istraživanja preostalih knjižnica i zbirki.

Hrvatske knjižnice u Australiji sadrže rijetku građu koja je važan dio hrvatske kulturne baštine. Zbog neobrađenosti zbirki postoji opasnost od trajnog gubitka vrijedne građe. Rezultat istraživanja bit će opisi zbirki, popisi odabrane građe te nadopuna postojeće bibliografije izrađene u sklopu projekta *Hrvatski iseljenički tisak*. Bibliografija se izrađuje u knjižničnom softveru koji zadovoljava nacionalne i međunarodne kataložne standarde te osigurava pretraživost, vidljivost i interoperabilnost na temelju korištenih shema metapodataka. Na temelju istraživanja hrvatskih knjižnica u Australiji, bibliografija se nadopunjava i građom koja nije dostupna u drugim ustanovama te se tako osigurava očuvanje dijela nacionalnog identiteta, kulturnog stvaralaštva, jezika i baštine općenito. Projektom se ostvaruje suradnja s Hrvatima izvan Hrvatske kako bi se potaknulo kulturno zajedništvo te suradnja s Republikom Hrvatskom na području kulture, obrazovanja i znanosti.

Prijavitelj projekta je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditeljica je prof. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić. Projekt je 2025. godine podržao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a sufinancirao ga je i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (izvanredni studij Bibliotekarstva pri Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti).

Analizirane knjižnice

Tijekom ranijih istraživanja uočeno je da brojne hrvatske organizacije u Australiji imaju vrijedne zbirke publikacija. One najčešće nisu uređene prema knjižničarskim standardima niti ih vode informacijski stručnjaci, ali vrijedni volonteri nastoje očuvati građu i dati ju na korištenje zainteresiranim korisnicima. Riječ je o hrvatskim organizacijama (klubovima, zakladama, katoličkim centrima i drugim ustanovama). Sve te organizacije imaju izuzetno važnu ulogu u očuvanju hrvatske kulturne baštine i hrvatskoga identiteta u Australiji pa su stoga izuzetno važne i zbirke publikacija koje čuvaju. Ponekad su ih ciljano nabavljali kupnjom, a ponekad su ih dobivali donacijama. Posebno zanimljiva je građa koja je objavljena izvan

Hrvatske, a nije dostupna u hrvatskim knjižnicama i drugim javnim ustanovama. Riječ je često o publikacijama koje nisu objavili profesionalni nakladnici i/ili radi cenzure u vrijeme jugoslavenske države nisu bile dostavljane u Hrvatsku. Neprofesionalni nakladnici često ne poznaju zakonodavne okvire država u kojima djeluju (primjerice obavezu dostavljanja obveznog primjerka), a ponekad nisu svjesni niti važnosti dostavljanja primjeraka u Hrvatsku. U slučaju cenzure, dostavljanje u Hrvatsku je ponekad namjerno izbjegavano, ili hrvatske knjižnice takve publikacije nisu prihvaćale, ili ih nisu unosile u kataloge pa one niti danas nisu dostupne. Takve publikacije su izuzetno vrijedne upravo zato što su rijetke, a dio su hrvatske kulturne baštine. Činjenica da se čuvaju u hrvatskim udrugama u Australiji izuzetno je važna pa je jedan od ciljeva ovoga projekta bio identificirati takve publikacije u odabranim knjižnicama kako bi se na temelju toga mogla raditi nova istraživanja, organizirati uređivanje zbirke i eventualna digitalizacija.

Radi ograničenosti vremena i sredstava te radi neobrađenosti zbirke bilo je moguće napraviti preliminarnu analizu tri zbirke – dvije u Sydneyju i jedne u Adelaideu.

Napravljen je uvid u sljedeće zbirke:

1. Knjižnica Zaklade Hrvatskih studija, Macquarie University, Sydney
2. Zbirka pri Hrvatskom arhivu Australije, St Johns Park
3. Knjižnica i arhiv pri Hrvatskom klubu, Adelaide

Knjižnica Zaklade Hrvatskih studija

Godine 2023. obilježena je 40. godišnjica Hrvatskih studija u Sydneyju u Australiji. S Hrvatskim studijima usko je povezana i Zaklada Hrvatskih studija, osnovana 1984. godine. Zaklada je neprofitna organizacija posvećena promicanju hrvatske kulture i jezika (<https://www.croatianstudiesfoundation.com.au/>). Od početka djelovanja prikupljana je građa za knjižnicu.

Knjižnica Zaklade je smještena na Sveučilištu Macquarie, u odgovarajućim mikroklimatskim uvjetima, na policama i u ormarima. U prostoriji postoje mjesta za rad korisnika. Ne postoji katalog u knjižničnom programu, ali postoje interni popisi. Knjižnica sadrži oko 2000 jedinica građe. Većinom su to knjige, a čuvaju se i serijske publikacije (časopisi, godišnjaci, novine). Građa je sadržajno povezana uz Hrvatsku i učenje hrvatskog jezika te uz hrvatsko iseljništvo, ponajviše u Australiji. Načini nabave građe su kupnja i dar. Većina fonda su knjige objavljene u Hrvatskoj, na hrvatskom jeziku. Radi se o književnim djelima renomiranih književnika, beletristici, referentnim djelima (enciklopedije, rječnici), knjigama za djecu, udžbenicima za učenje hrvatskoga jezika, knjigama povezanim s hrvatskim iseljništvom. Tijekom istraživanja odabrana je zbirka referentnih publikacija te je израđen popis i na temelju njega analiza referentnih publikacija (atlasi, rječnici, enciklopedije i leksikoni). Popis je u prilogu.

Popisano je 49 publikacija objavljenih od 1941. do 2009. godine. Najstarija publikacija je Hrvatska enciklopedija (Encyclopaedia Croatica) koja je objavljivana od 1941. do 1945. godine i objavljeno je ukupno 5 svezaka (od slova A do slova E). Nakladnik je Konzorcij Hrvatske enciklopedije, urednik je Mate Ujević i objavljena je na ukupno 3974 stranice. Nakon

petoga sveska enciklopedija više nije objavljivana, a peti svezak (koji je dostupan u ovoj knjižnici) je rjeđe dostupan. Najnovija referentna publikacija je Geografski atlas Hrvatske iz 2009. godine. Tablica 1 prikazuje broj publikacija po desetljećima.

Tablica 1. Broj referentnih publikacija prema godini objavljivanja

Vrijeme objavljivanja	Broj publikacija
1940. – 1950.	1
1951. – 1960.	0
1961. – 1970.	3
1971. – 1980.	4
1981. – 1990.	2
1991. – 2000.	23
2001. – 2010.	16
Ukupno	49

Najviše je publikacija objavljeno u Hrvatskoj – 43, od čega u Zagrebu 41. Sedam publikacija objavljeno je izvan Hrvatske, od čega jedna ima suizdavača u Hrvatskoj. Tablica 2 donosi popis gradova u kojima su objavljivane publikacije (jedna je objavljena u suizdavaštvu izdavača sa sjedištem u Montemitru i Zagrebu, a jedna u suizdavaštvu izdavača u Oxfordu i Ljubljani).

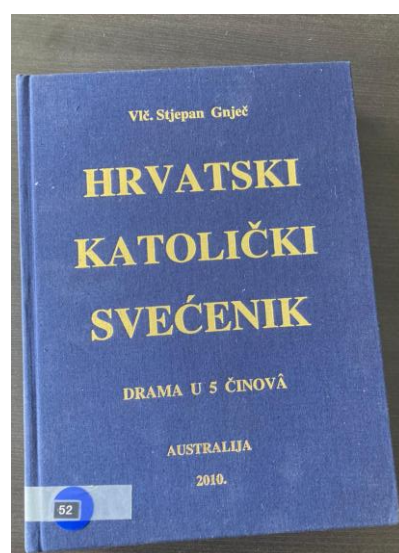
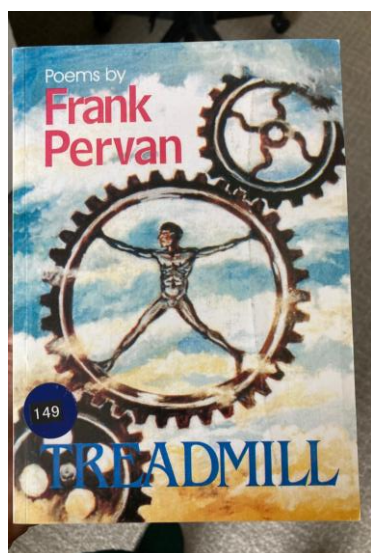
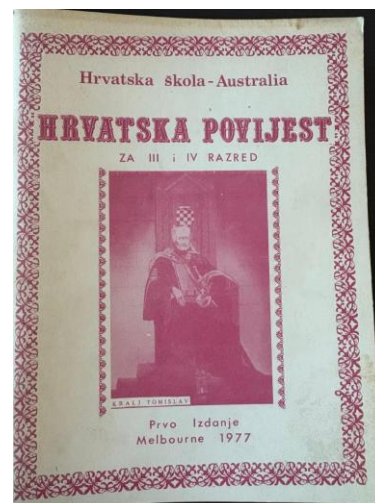
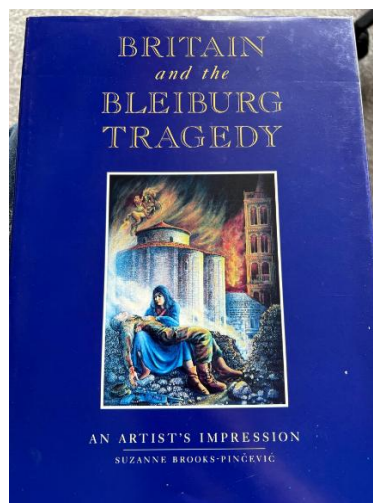
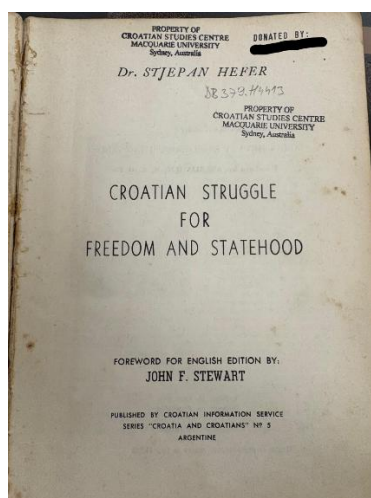
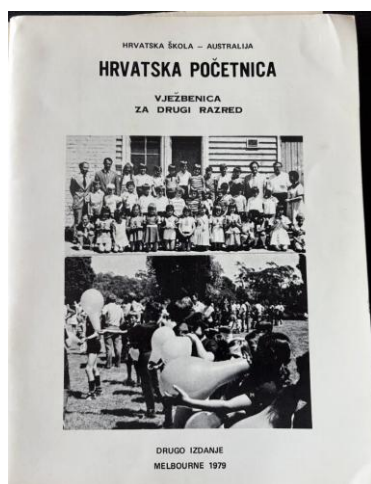
Tablica 2. Broj referentnih publikacija po mjestu objavljivanja

Grad	Broj publikacija
Zagreb	41
New York	3
London	1
Oxford	1
Rijeka	1
Zadar	1
Montemitro	1
Ljubljana	1
Pariz	1

Publikacije imaju između 160 i 6194 stranice, a ukupan broj stranica je 62213. Neke publikacije objavljene su u više svezaka, a neke su dostupne u više primjeraka.

Knjižnica ima i drugu vrijednu građu koju bi trebalo posebno istražiti. Primjeri rijetke građe su publikacije koje su objavljene izvan Hrvatske. Riječ je ponajviše o knjigama, ali ima i časopisa. Neke od tih publikacija nisu dostupne u Hrvatskoj. Većinom su objavljene u Australiji, a u zbirci su i knjige koje su Hrvati objavljivali u drugim zemljama (SAD, Kanada, Argentina idr.).

Slike 1 – 9 prikazuju primjere knjiga koje su nedostupne ili su rijetko dostupne u knjižnicama, a nalaze se u knjižnici Zaklade Hrvatskih studija.

Slike 1 – 9. Primjeri rijetko dostupnih knjiga koje se čuvaju u knjižnici Zaklade Hrvatskih studija

Hrvatski arhiv Australije

Hrvatski arhiv Australije je osnovan 2005. godine s ciljem prikupljanja i čuvanja zapisa povezanih s hrvatskom zajednicom u Australiji. Arhiv čuva dokumente, knjige, novine, časopise, pisma, dnevnike, letke, plakate, brošure, audio zapise, video zapise, fotografije i drugu građu. Građa se čuva u odgovarajućim mikroklimatskim uvjetima, u prostoriji postoji uređaj za kontrolu vlage i temperature, a građa je smještena u posebno izrađenim ormarima – kompaktusima.

Hrvatski arhiv Australije ima mrežno mjesto (<https://www.croarchive.org/>) na kojem nastoji pružiti osnovne informacije i poveznice, uključujući i informacije o publikacijama te poveznice na digitalizirane verzije publikacija (<https://www.croarchive.org/records>).

Zbirka knjiga i novina sadrži približno 250 knjiga te oko 50 serijskih publikacija poput almanaha, kalendara i zbornika. U zbirci su i uvezana godišta nekih novina.

Zbirka knjiga sadrži većinom knjige na hrvatskom ili engleskom jeziku. Od publikacija objavljenih izvan Hrvatske, najviše je onih objavljenih u Australiji (oko 80), a postoje i publikacije objavljene u Novome Zelandu, SAD-u, Južnoj Americi, Kanadi i u europskim državama osim Hrvatske (približno 50 takvih publikacija). Na slici 10 je dio zbirke knjiga u Hrvatskom arhivu Australije, na slici 11 su kutije u kojima su novine Domovina. Na slici 13 je spomen ploča s podacima o otvaranju prostorija Hrvatskog arhiva Australije. Građu u Hrvatskom arhivu Australije moguće je koristiti prema dogovoru u prostorima Arhiva.

Slika 10. Dio knjiga u Hrvatskom arhivu Australije

Slika 11. Novine Domovina u zaštitnim kutijama

Slika 12. Spomen-ploča u Hrvatskom arhivu Australije

Knjižnica i arhiv Hrvatskog kluba u Adelaideu

Hrvatski klub u Adelaideu proslavio je 2025. godine 75. godina djelovanja. Klub u prostorijama organizira tečajeve hrvatskog jezika, ima folklornu skupinu Lenek, Hrvatsku povijesnu grupu, a od 1974. godine u sklopu kluba djeluje grupa hrvatskih žena Katarina Zrinski koja brine o knjižnici. Knjižnica je otvorena 15. srpnja 1984. godine na inicijativu grupe Katarina Zrinski (Slika 13). Knjižnica je posudbena, donedavno je bila službeno otvorena jednom tjedno nekoliko sati, ali danas nema radno vrijeme već se knjige posuđuju po dogovoru. Knjižnicu vode volonterke, a građa je organizirana na način da postoji interni popis po redu dolaska knjiga u knjižnicu (tzv. numerus currens), a u posebnoj bilježnici je i abecedni popis po prezimenu autora. Na popisu je više od 2000 knjiga. Dio knjiga je otpisan (prekrižene su u popisu), ali postoji i dio knjiga koji još nije obrađen tako da je količinu građe moguće procijeniti na oko 2000 primjeraka. Knjige se uglavnom nabavljaju darom. Smještene su u zaključanim

ormarima (Slika 14) zbog toga što se prostorija često koristi i za druga događanja ili se iznajmljuje. Mikroklimatski uvjeti su odgovarajući. Posudba je organizirana tako da svaka knjiga ima karticu s brojem i podacima o autoru i naslovu. Kartica se prilikom posudbe izdvaja u kutiju u kojoj stoji do povratka knjige (Slika 15). U knjigama se na listić upisuje datum povratka.

Slika 13. Spomen-ploča u knjižnici u Hrvatskom klubu u Adelaideu

Slika 14. Ormari s knjigama

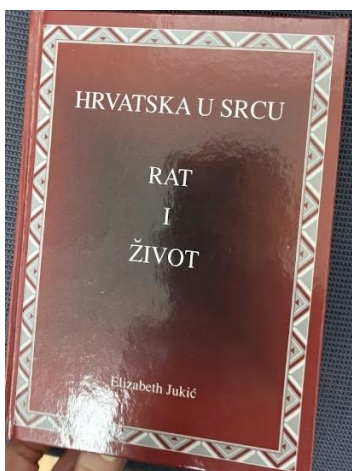
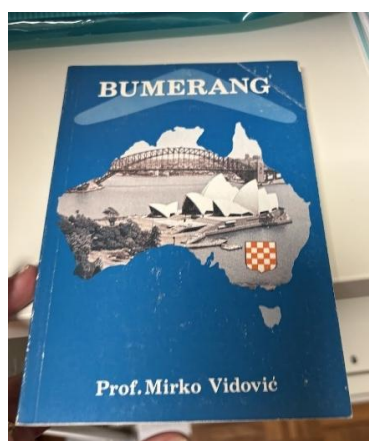
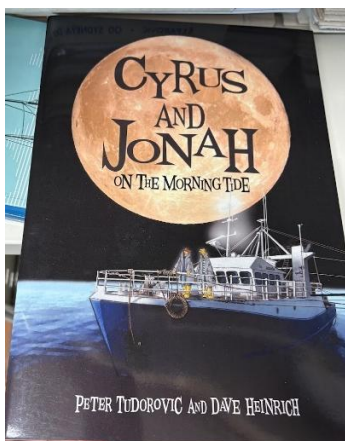
Slika 15. Kutije s listićima iz posuđenih knjiga

Uz prostoriju u kojoj je knjižnica nalazi se i soba Hrvatske povijesne grupe. U njoj postoje kompaktusi i metalne ladice u kojima je smještena građa (Slika 16). Riječ je o dokumentima, pismima, sitnom tisku, ali i publikacijama (novinama i knjigama) koje su povezane s poviješću hrvatske zajednice. Građa je organizirana i složena kronološki, a poneke darovane zbirke sačuvane su kao cjelina (primjerice, građa povezana s pojedinim obiteljima). Dio građe se povremeno digitalizira, a trenutno se intenzivno radi na uređenju zbirke i na izradi monografije povodom 75. godišnjice kluba. Pregledom građe jasno je da se većinom radi o dokumentima, rukopisima i sitnom tisku. Međutim, čuvaju se i poneke publikacije. Posebno su zanimljive one koje su nastale u vlastitoj nakladi i nisu nigdje drugdje dostupne. Slike 17-20 prikazuju primjere publikacija koje se čuvaju u prostoriji Hrvatske povijesne grupe.

Od 2025. godine postoji i mrežna stranica Hrvatske povijesne grupe (<https://sacroarchive.com.au/>) na kojoj se objavljuju osnovne informacije o aktivnostima. Poseban fokus je na digitalizaciji pa se na stranicama objavljuju dvije vrste građe. Prva je arhivsko gradivo i ona uključuje sitni tisak (letke, programske knjižice isl.), slike, članske iskaznice i slično. Druga skupina su bibliografije osoba značajnih za hrvatsku zajednicu u Južnoj Australiji.

Slika 16. Kompaktusi u kojima se čuva građa povezana s poviješću hrvatske zajednice u Adelaideu

Slike 17-20. Primjeri publikacija koje se čuvaju u prostoriji Hrvatskog povijesnog društva u sklopu Hrvatskog kluba u Adelaideu

Zaključci istraživanja

U Australiji postoji niz zbirki i knjižnica koje posjeduju vrijednu građu. Poneke od tih publikacija nisu dostupne u drugim ustanovama ili su rijetko dostupne pa je vrijednost takvih zbirki velika. One uglavnom nisu obrađene niti su zapisi o publikacijama uneseni u online knjižnične kataloge. Knjižnice su pri neprofitnim organizacijama pa se o njima brinu volonteri koji ulažu velike napore da organiziraju, zaštite i očuvaju važan dio hrvatske kulturne baštine i učine ga dostupnim svim zainteresiranim korisnicima. Ovim istraživanjem djelomično su istražene tri zbirke kako bi se dobio uvid u način organizacije, nabave, održavanja fonda te rada s korisnicima – Knjižnica Zaklade hrvatskih studija koja je smještena na Sveučilištu Macquarie u Sydneyju, zbirka knjiga koja se čuva u Hrvatskom arhivu Australije u St Johns Parku te knjižnica i povijesna zbirka pri Hrvatskom klubu u Adelaideu. Uz prikazane zbirke, u Australiji postoje još brojne veće ili manje zbirke, uglavnom pri hrvatskim udrugama i Hrvatskim katoličkim centrima. Svakako je jedna od većih ona pri Hrvatskom katoličkom centru sv. Nikole Tavelića u St Johns Parku. Knjižnica je uređena, a građa je katalogizirana i unesena u knjižnični katalog. Također su važne i pojedine privatne knjižnice koje nisu dostupne javnosti, ali zasigurno čuvaju vrijednu građu.

Osim uvida u građu i organizaciju zbirki, istraživanje je rezultiralo i pronalaskom publikacija kojima će se nadopuniti bibliografija knjiga povezanih s Hrvatima u Australiji. Izrada bibliografije započela je 2018. godine u sklopu niza institucijskih projekata pod nazivom *Hrvatski iseljenički tisak* Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Bibliografija je izrađena u knjižničnom softveru Koha koji je otvorenoga koda i za koji postoji tehnička podrška pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Softver omogućava unos i prikaz zapisa u formatima ISBD i UNIMARC. Pri tome se unose i prikazuju metapodaci koji omogućavaju interoperabilnost i vidljivost bibliografije. Bibliografija se neprestano nadopunjava pa će se nadopuniti i na temelju pronalazaka publikacija u sklopu projekta Hrvatske knjižnice u Australiji.

Bibliografija je otvoreno dostupna online (<https://hit.koha.rot13.org/cgi-bin/koha/opac-shelves.pl?op=view&shelfnumber=4&sortfield=title>), a popis je priložen pisanom izvještaju.

U sklopu projekta *Hrvatske knjižnice u Australiji* izrađene su mrežne stranice na kojima su dostupne osnovne informacije, bibliografija te logotip glavnog financijera (Središnji državni ured za Hrvate izvan Hrvatske) i ustanove koja projekt provodi i koja ga je sufinancirala (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Mrežne stranice izrađene su na hrvatskom (<https://hit.ffzg.unizg.hr/hrvatske-knjiznice-u-australiji/>) i na engleskom jeziku (<https://hit.ffzg.unizg.hr/en/croatian-libraries-in-australia/>). U rubrici Objave objavljen je post o istraživanjima provedenim u sklopu ovoga projekta (na hrvatskom jeziku na <https://hit.ffzg.unizg.hr/australija-i-novi-zeland/hrvatske-knjiznice-u-australiji/> i na engleskom jeziku na <https://hit.ffzg.unizg.hr/en/australija-i-novi-zeland-en/croatian-libraries-in-australia/>).

Budući da je tijekom boravka i istraživanja ostvarena suradnja i s medijima koji prate Hrvati u Australiji (novine, portali, društvene mreže), eventualne objave bit će dostupne na stranicama projekta.

Rad hrvatskih knjižnica u Australiji izuzetno je značajan za tamošnju hrvatsku zajednicu. Djelovanje knjižnica nije uvijek jednostavno jer se uglavnom oslanja na volonterski rad. Na temelju istraženog u sklopu ovoga projekta, jasno je da hrvatske zbirke u Australiji čuvaju vrijednu građu koju je potrebno detaljnije istražiti. Buduća istraživanja mogu se usmjeriti u dva smjera – istraživanja publikacija (knjiga, novina, sitnog tiska) te istraživanja arhivskog gradiva (dokumenata, rukopisa, fotografija...). Sva ta građa od izuzetne je važnosti za hrvatsku baštinu te se na temelju nje mogu provoditi istraživanja u raznim znanstvenim područjima (npr. informacijske znanosti, komunikacijske znanosti, povijest, sociologija, antropologija, politologija, ekonomija, lingvistika...). Istraživanja ne moraju nužno biti znanstvena jer zbirke sadrže obilje građe i za druge vrste istraživanja poput istraživanja obiteljske ili lokalne povijesti.

Prilog 1. Abecedni popis referentnih publikacija u Knjižnici Zaklade Hrvatskih studija
(Macquarie University, Sydney)

	Naslov	Podaci o odgovornosti (autori/urednici)	Izdavač	Mjesto izdavanja	Godina izdavanja
1.	A concise atlas of the Republic of Croatia and the Republic of Bosnia & Hercegovina	Antić, Ljubomir; Blagec, Krunoslav; Zubčević, Irena	Miroslav Krleža Lexicographical Institute	Zagreb	1993.
2.	Concise Oxford Russian Dictionary	Wheeler, Marcus; Unbegaun, Boris; Falla, Paul	Oxford University Press	New York	1998.
3.	Croatiae scriptores latini recentioris aetatis: opera scriptorum latinorum natione croatarum usque ad annum MDCCCXLVIII typis edita : bibliographiae fundamenta	Jurić, Šime; Čučuković, Dana; Herkov, Zlatko	Institutum Historicum Academiae Scientiarum et Artium Slavorum Meridionalium	Zagreb	1971.
4.	Dizionario dell'idioma croato-molisano di Montemitro = Rječnik moliškohrvatskoga govora Mundimitra	Piccoli, Agostina; Sammartino, Antonio; Marčec, Snježana; Mira, Menac-Mihalić	Fondazione Agostina Piccoli; Matica hrvatska	Montemitro; Zagreb	2000.
5.	Englesko-hrvatski ekonomski rječnik = English-Croatian economic dictionary	Babić, Ante	Mate	Zagreb	2001.
6.	Englesko-hrvatski poslovni rječnik	Andrijašević, Sanja et a. (ur.)	Masmedia	Zagreb	2000.
7.	Englesko-hrvatski, hrvatsko-engleski rječnik	Kalogjera, Branka; Kudiš, Nina	Dušević & Krsovník	Rijeka	1996.
8.	Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika 1-4	Skok, Petar	JAZU	Zagreb	1971.-1974.
9.	Filozofijski rječnik	Filipovic, Vladimir	Matica hrvatska	Zagreb	1965.
10.	French dictionary		Harper Collins Publishers	Paris	2002.
11.	Geografski atlas Hrvatske	Šehić, Denis; Šehić, Demir; Bertić, Ivan	Profil	Zagreb	2009.
12.	Geografski rječnik	Cvitanović, Alfonso; Jelić, Damir	Hrvatsko geografsko društvo	Zadar	2002.

13.	Hrvatska enciklopedija 1-3; 5	Brozović, Dalibor et al. (ur.)	Leksikografski zavod Miroslav Krleža	Zagreb	1999. - 2001.; 2003.
14.	Hrvatska enciklopedija = Encyclopaedia Croatica	Ujević, Mate (ur.)	Naklada Hrvatskog izdavačkog bibliografskog zavoda (Konzorcij Hrvatske enciklopedije)	Zagreb	1941.- 1945.
15.	Hrvatski biografski leksikon 1-5	Kolumbić, Nikica; Stipčević, Aleksandar; Macan, Trpimir (ur.)	Leksikografski zavod Miroslav Krleža	Zagreb	1983.- 2002.
16.	Hrvatski čestotni rječnik	Moguš, Milan; Bratanić Maja; Tadić, Marko	Školska knjiga	Zagreb	1999.
17.	Hrvatski enciklopedijski rječnik	Anić, Vladimir; Brozović-Rončević, Dunja; Goldstein, Ivo; Goldstein, Slavko; Jojić, Ljiljana; Matasović, Ranko; Pranjković, Ivo; Samardžija, Marko	Novi liber	Zagreb	2002.
18.	Hrvatski etimološki rječnik	Gluhak, Alemko	August Cesarec	Zagreb	1993.
19.	Hrvatski frazeoloski rječnik	Menac, Antica; Fink-Arsovski, Željka; Venturin, Radomir	Naklada Ljevak	Zagreb	2003.
20.	Hrvatski i engleski slikovni rječnik : Oxford-Duden	Boban, Vjekoslav; Šarić, Bruna; Maslač, Mile; Anić Antić, Žarko; Čubelić, Smiljan	Naklada C	Zagreb	1998.
21.	Hrvatski ili srpski i engleski slikovni rječnik	Anić Antić, Žarko; Čubelić, Smiljan; Maslač, Mile; Šarić, Bruna; Boban, Vjekoslav	Clarendon Press; Cankarjeva založba	Oxford; Ljubljana	1990.
22.	Hrvatsko-engleski, englesko-hrvatski školski rječnik	Grahovac, Višnja; Pavlinek, Božica; Kukić, Dario	Školska knjiga	Zagreb	2005.

23.	Hrvatsko-njemački rječnik : s gramatičkim podacima i frazeologijom	Jakić, Blanka; Hurm, Antun	Školska knjiga	Zagreb	1991.
24.	Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenog nazivlja	Šulek, Bogoslav	Globus	Zagreb	1990.
25.	Ilustrirani englesko-hrvatski rječnik	Prskalo, Danijela	Novum	Zagreb	2002.
26.	Italian dictionary: for the 21st century		Collins	London	1995.
27.	Kontrastivni rječnik poslovice	Mikić, Pavao; Škara, Danica	Školska knjiga	Zagreb	1992.
28.	Leksikon hrvatskih pisaca	Fališevac, Dunja; Nemec, Krešimir; Novaković, Darko	Školska knjiga	Zagreb	2000.
29.	Leksikon hrvatskog jezika i književnosti	Samardžija, Marko; Selak, Ante	Pergamena	Zagreb	2001.
30.	Leksikon stranih pisaca	Detoni-Dujmić, Dunja; Bašić, Sonja; Matković, Ivan	Školska knjiga	Zagreb	2001.
31.	Lexicon Croatico-Latinum encyclopedicum = Hrvatsko-latinski enciklopedijski rječnik	Marević, Jozo	Školska knjiga	Zagreb	1997.
32.	Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica locuples : in usum potissimum studiosae juventutis	Jambrešić, Andrija; Sušnik, Franjo; Vratović, Vladimir; Nyomárkay, István; Žepić, Stanislav; Šojat, Antun	Zavod za hrvatski jezik Hrvatskog filološkog instituta	Zagreb	1992.
33.	Mala atomska enciklopedija	Velimirovic, Mihajlo	Epoha	Zagreb	1962.
34.	Njemacko-hrvatski rječnik : s gramatičkim podacima i frazeologijom	Uroić, Marija; Hurm, Antun	Školska knjiga	Zagreb	1994.
35.	Opća enciklopedija 1-8		Jugoslavenski leksikografski zavod	Zagreb	1977.-1982.
36.	Osmojezični enciklopedijski rječnik: 3-4	Ladan, Tomislav	Leksikografski zavod Miroslav Krleža	Zagreb	1987.

37.	Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika	Brodnjak, Vladimir	Školske novine	Zagreb	1992.
38.	Rječnik hrvatskoga jezika	Šonje, Jure; Diklić, Ana	Leksikografski zavod Miroslav Krleža; Školska knjiga	Zagreb	2000.
39.	Rječnik hrvatskoga jezika	Anić, Vladimir	Novi Liber	Zagreb	1991.
40.	Rječnik hrvatskoga žargona	Sabljak, Tomislav	V.B.Z.	Zagreb	2001.
41.	Rječnik stranih riječi	Klaić, Bratoljub; Klaić, Željko	Nakladni zavod Matice hrvatske	Zagreb	2001.
42.	Španjolsko-hrvatskosrpski rječnik = Diccionario espanol-croaga serbio	Vinja, Musanic, Vojmir, Ratibor	Školska knjiga	Zagreb	1971.
43.	Tehnički rječnik brodogradnje, strojarstva i nuklearne tehnike : englesko-hrvatski: hrvatsko:engleski	Bartolić, Ljerka	Školska knjiga	Zagreb	1996.
44.	Terminološki priručnik	Mihaljević, Milica	Hrvatska sveučilišna naklada	Zagreb	1998.
45.	The Australian People : an encyclopedia of the nation, its people and their origins	Jupp ed., James	Cambridge University Press	New York	2001.
46.	The Columbia Encyclopedia	Bridgewater, William; Kurtz Seymour	Columbia University Press	New York	1963.
47.	Trojezični građevinski rječnik : hrvatsko-englesko-njemački, englesko-hrvatsko-njemački, njemačko-hrvatsko-engleski	Prager, Andrija	Masmedia	Zagreb	2003.
48.	Veliki hrvatsko-engleski rječnik	Bujas, Željko	Globus	Zagreb	2001.
49.	Veliki rječnik hrvatskoga jezika	Anić, Vladimir; Jojić, Ljiljana	Novi Liber	Zagreb	2003.